

ZAKON**O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA I POSLODAVAČKIH UDRUŽENJA****I. OSNOVNE ODREDBE****Predmet****Član 1**

Reprezentativnost i preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikalnih organizacija (u daljem tekstu: sindikat) i udruženja poslodavaca utvrđuje se u skladu sa ovim zakonom.

Pravo na organizovanje**Član 2**

- (1) Zaposleni i poslodavci imaju pravo da po slobodnom izboru, bez prethodnog odobrenja, osnivaju svoje organizacije i da se u njih učlanjuju, pod uslovima utvrđenim statutom i pravilima tih organizacija.
- (2) Zaposleni, odnosno poslodavac slobodno odlučuje o svom pristupanju sindikatu i organizaciji poslodavaca i istupanju iz tih organizacija.
- (3) Zaposlenom koji odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima na radu i u vezi sa radom miruju prava u sindikatu tokom trajanja mandata (direktor, izvršni direktor i sl.).

Zabrana diskriminacije**Član 3**

Niko ne može da bude stavljen u nepovoljniji položaj zbog članstva u organizaciji, odnosno djelovanja ili nedjelovanja u djelatnosti organizacije.

Zaštita podataka**Član 4**

Podaci na osnovu kojih se utvrđuje reprezentativnost sindikata, odnosno udruženja poslodavaca podliježu zaštiti u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Značenje izraza**Član 5**

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) zaposleni je fizičko lice koje ima zasnovan radni odnos kod tog poslodavca;
- 2) sindikat je:
 - a) sindikat organizovan kod poslodavca;
 - b) sindikat organizovan na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti, i
 - c) sindikat organizovan na nivou Crne Gore;
- 3) poslodavac je državni organ, organ državne uprave, jedinica lokalne samouprave, javna služba, kao i domaće ili strano pravno lice, odnosno dio stranog pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori, odnosno fizičko lice sa prebivalištem u Crnoj Gori kod koga zaposleni ima zasnovan radni

odnos, odnosno kod koga je radno angažovan po osnovu sporazuma o ustupanju zaposlenih, kao i preduzetnik;

4) udruženje poslodavaca je udruženje koje je organizovano na nivou Crne Gore;

5) zainteresovani sindikat je sindikat koji je podnio zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata, a upisan je u registar sindikalnih organizacija;

6) zainteresovano udruženje poslodavaca je udruženje poslodavaca koje je podnijelo zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca, a upisano je u registar udruženja poslodavaca.

Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti

Član 6

(1) Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti (u daljem tekstu: Odbor) daje prijedlog za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca i za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata na nivou grane i na nivou Crne Gore, kao i u postupku odlučivanje po žalbama na rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata na nivou poslodavca.

(2) Odbor obrazuje ministar nadležan za poslove rada (u daljem tekstu: ministar) i čine ga po: dva predstavnika Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), dva predstavnika reprezentativnih organizacija sindikata u Crnoj Gori i dva predstavnika reprezentativnih udruženja poslodavaca u Crnoj Gori.

(3) Članovi Odbora treba da imaju najmanje:

1) VI nivo kvalifikacije obrazovanja; i

2) tri godine radnog iskustva na poslovima iz oblasti radnih odnosa.

(4) Predstavnike Vlade imenuje Vlada na prijedlog ministra, predstavnike sindikata određuje reprezentativni sindikat, a predstavnike poslodavaca određuje reprezentativno udruženje poslodavaca u skladu sa svojim aktima.

Mandat članova Odbora

Član 7

(1) Mandat članova Odbora traje četiri godine i može biti ponovo biran.

(2) Mandat članova Odbora može prestati i prije isteka roka iz stava 1 ovog člana, u skladu sa aktima Vlade, reprezentativnog sindikata, odnosno reprezentativnog udruženja poslodavaca.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, imenuje se novi član Odbora, čiji mandat traje onoliko vremena koliko bi trajao mandat člana na čije mjesto se imenuje.

Način rada Odbora

Član 8

(1) Način rada i odlučivanja Odbora bliže se uređuje poslovnikom o radu Odbora.

(2) Članovima Odbora i sekretaru Odbora pripada naknada za rad u skladu sa zakonom.

(3) Administrativno-stručne poslove za potrebe Odbora obavlja Ministarstvo.

Ispunjenost uslova

Član 9

Dokazi o ispunjenosti uslova za reprezentativnost u skladu sa ovim zakonom utvrđuju se prema podacima raspoloživim na dan podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti.

Status pravnog lica

Član 10

(1) Sindikat koji ima najmanje tri člana stiče svojstvo pravnog lica danom upisa u registar sindikalnih organizacija, koji vodi Ministarstvo.

(2) Udruženje poslodavaca stiče svojstvo pravnog lica danom upisa u registar udruženja poslodavaca, koji vodi Ministarstvo.

(3) Postupak, način upisa u registar iz st. 1 i 2 ovog zakona, rokovi za dostavljanje informacija o promjenama koje je odnose na upis u registar, promjenu upisa, sadržinu, način vođenja i brisanje iz registra, propisuje Ministarstvo.

Utvrdjivanje broja zaposlenih

Član 11

Ukupan broj zaposlenih u grani djelatnosti, grupi, odnosno podgrupi djelatnosti, kao i na nivou Crne Gore, u smislu ovog zakona, utvrđuje se na osnovu podataka organa uprave nadležnog za poslove statistike za godinu koja prethodi godini u kojoj se utvrđuje reprezentativnost sindikata.

Prava reprezentativnog sindikata, odnosno udruženja poslodavaca

Član 12

(1) Sindikat, odnosno udruženje poslodavaca kome je utvrđena reprezentativnost, u skladu sa ovim zakonom, ima pravo na:

- 1) kolektivno pregovaranje i zaključivanje kolektivnog ugovora na odgovarajućem nivou;
- 2) učešće u radu Socijalnog savjeta i drugih tripartitnih i multipartitnih tijela na odgovarajućem nivou;
- 3) učešće u radu organa upravljanja Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fonda rada, Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, Savjetu za privatizaciju;
- 4) učešće u radu Savjeta Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom; i
- 5) druga prava koja su propisana posebnim zakonima i kolektivnim ugovorima.

(2) Ako sindikat, odnosno udruženje poslodavaca stekne reprezentativnost za vrijeme trajanja pregovora o kolektivnom ugovoru iz stava 1, tačka 1 ovog člana, stiče mogućnost učešća u kolektivnom pregovaranju.

(3) Ako sindikat, odnosno udruženje poslodavaca iz stava 1 ovog člana nema pravo svojine na nepokretnim stvarima, Vlada na zahtjev ministra obezbjeđuje adekvatan poslovni prostor neophodan za njihov efikasan rad i ostvarivanje osnovne funkcije.

(4) Sindikat, odnosno udruženje poslodavaca, u slučaju iz stava 3 ovog člana, podnosi zahtjev organu državne uprave nadležnom za poslove rada, uz odgovarajuću dokumentaciju pribavljenu od strane organa uprave nadležnog za vođenje katastra nepokretnosti.

Više reprezentativnih udruženja poslodavaca, odnosno sindikata

Član 13

Ako postoje dva ili više reprezentativnih udruženja poslodavaca, odnosno sindikata na odgovarajućem nivou, za koje je utvrđena reprezentativnost u skladu sa ovim zakonom, svi sindikati i udruženja poslodavaca imaju prava iz člana 12 ovog zakona.

Registar reprezentativnih sindikata, odnosno udruženja poslodavaca

Član 14

(1) Ministarstvo vodi registar reprezentativnih sindikata, odnosno registra reprezentativnih udruženja poslodavaca.

(2) Sindikat, odnosno udruženje poslodavaca kome je utvrđena reprezentativnost dužno je da Ministarstvu dostavlja podatke o reprezentativnosti i svakoj promjeni koja utiče na status reprezentativnosti, radi vođenja registra iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

(3) Način vođenja, upis i brisanje iz registra iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Brisanje iz registra

Član 15

(1) Ako se u postupku preispitivanja reprezentativnosti sindikata, odnosno udruženja poslodavaca utvrdi da sindikat, odnosno udruženje poslodavaca nije više reprezentativno, Ministarstvo će taj sindikat, odnosno udruženje poslodavaca brisati iz registra reprezentativnih sindikata, odnosno registra reprezentativnih udruženja poslodavaca u skladu sa propisom iz člana 14 ovog zakona.

(2) Uz zahtjev za brisanje iz registra iz stava 1 ovog člana prilaže se rješenje kojim je utvrđeno da sindikat, odnosno udruženje poslodavaca nije više reprezentativno.

(3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana može podnijeti reprezentativni ili zainteresovani sindikat, odnosno reprezentativno ili zainteresovano udruženje poslodavaca.

Sudska zaštita

Član 16

U slučaju spora o reprezentativnosti sindikata, odnosno udruženja poslodavaca, u smislu ovog zakona, odlučuje nadležni sud u hitnom postupku, u skladu sa zakonom.

II. USLOVI ZA UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA

Uslovi

Član 17

Reprezentativnost sindikata utvrđuje se na osnovu opštih i posebnih uslova propisanih ovim zakonom.

Opšti uslovi

Član 18

(1) Opšti uslovi za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata su:

- 1) da je upisan u registar iz člana 10, stav 1 ovog zakona;
- 2) da je nezavisan od državnih organa, poslodavaca i političkih partija; i
- 3) da se pretežno finansira iz članarine, projekata i drugih izvora.

(2) Ako je sindikalni predstavnik član organa političkih partija ili se nalazi na izbornoj listi kao kandidat političke partije, uslov nezavisnosti iz stava 1 tačka 2 ovog člana nije ispunjen.

(3) Ispunjenost opštih uslova iz stava 1 ovog člana cijeni se na osnovu sljedećih dokaza:

- 1) potvrde o upisu u registar iz člana 10, stav 1 ovog zakona;

- 2) izjave sindikalnog predstavnika da nije član organa političkih partija i da se ne nalazi na izbornoj listi kao kandidat političke partije;
- 3) statuta, odnosno pravila sindikalne organizacije; i
- 4) izjave sindikata o načinu finansiranja.

Poseban uslov za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca

Član 19

(1) Poseban uslov za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca je da sindikat čini najmanje 20% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih kod poslodavca.

(2) Ukupan broj zaposlenih kod poslodavca utvrđuje se na osnovu potvrde, koju je na zahtjev zainteresovanog sindikata dužan da izda poslodavac u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva.

Utvrđivanje reprezentativnosti granskih sindikata

Član 20

Sindikat na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti je reprezentativan ako, pored opštih uslova propisanih ovim zakonom, ima najmanje 15% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih u grani djelatnosti, grupi, odnosno podgrupi djelatnosti.

Utvrđivanje reprezentativnosti sindikata na nivou Crne Gore

Član 21

(1) Sindikat na nivou Crne Gore je reprezentativan, ako:

- 1) ispunjava uslove iz člana 18 ovog zakona;
- 2) je u taj sindikat udruženo najmanje pet reprezentativnih sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti, i
- 3) taj sindikat čini najmanje 10% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih u Crnoj Gori.

Status sindikata nakon strukturne promjene pravnog lica

Član 22

(1) U slučaju promjene oblika obavljanja privrednih djelatnosti, odnosno promjene većinskog vlasništva nad kapitalom ili pravnog lica, koje je zadržalo svoju samostalnost, sindikalne organizacije zadržavaju status koji su imali na dan promjene oblika obavljanja privrednih djelatnosti, odnosno promjene većinskog vlasništva nad kapitalom ili pravnog lica, ukoliko je taj status usklađen sa uslovima propisanim ovim zakonom.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana sindikat nije dužan da obnavlja pristupnice svojih članova.

Dokazivanje ispunjenosti posebnog uslova za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata

Član 23

Pod dokazom o ispunjenosti posebnog uslova iz člana 19 stav 1, člana 20 i člana 21 stav 1 tačka 3 ovog zakona smatra se akt, odnosno pristupnica, koji sadrži: ime i prezime, broj lične karte ili jedinstveni matični broj i svojeručni potpis zaposlenog o dobrovoljnom prihvatanju članstva kod zainteresovanog sindikata.

Sporazumno udruživanje više sindikata radi postizanja reprezentativnosti

Član 24

(1) Sindikat koji ne ispunjava uslove reprezentativnosti u skladu sa ovim zakonom mogu zaključiti sporazum o udruživanju sa drugim sindikatom.

(2) Sporazumom iz stava 1 ovo člana određuje se naziv pod kojim će udruženi sindikati djelovati, lice ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje, kao i druge okolnosti koje su od značaja za zajedničko djelovanje sindikata.

(3) Sporazum iz stava 1 ovog člana dostavlja se Ministarstvu i upisuje se u registar iz člana 10, stav 1 ovog zakona.

(4) U slučaju iz stava 1 ovog člana svaki sindikat zadržava svojstvo pravnog lica.

III. POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA

Organ nadležan za utvrđivanje reprezentativnost i sindikata kod poslodavca

Član 25

(1) Reprezentativnost sindikata kod poslodavca utvrđuje direktor na prijedlog Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata.

(2) Komisiju iz stava 1 ovog člana čine po dva predstavnika: poslodavca, reprezentativnog sindikata ako postoji kod tog poslodavca i zainteresovanog sindikata.

(3) U Komisiji iz stava 1 ovog člana umjesto predstavnika reprezentativnog sindikata, odnosno zainteresovanog sindikata kod poslodavca, na zahtjev tih sindikata mogu da budu predstavnici sindikata na granskom nivou, odnosno na nivou Crne Gore u koji je ta sindikalna organizacija udružena.

(4) Ako poslodavac ne može da odredi predstavnike iz stava 2 ovog člana to mogu da budu, u ime poslodavca, predstavnici reprezentativnog udruženja poslodavaca u kojem je učlanjen poslodavac.

(5) Reprezentativni sindikat, odnosno zainteresovani sindikat dostavljaju prijedlog za članove komisije iz stava 1 ovog člana u roku od tri radna dana od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata.

(6) Komisiju obrazuje direktor u roku od pet radnih dana od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata, određuje datum prvog sastanka komisije i predsjednika Komisije.

(7) Ako reprezentativni sindikat, odnosno zainteresovani sindikat ne dostavi prijedlog članova Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata u roku iz stava 5 ovog člana, poslodavac formira komisiju bez njihovih predstavnika.

Zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca

Član 26

(1) Zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca podnosi se poslodavcu.

(2) Uz zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti iz stava 1 ovog člana sindikat podnosi dokaze o ispunjenosti opštih i posebnih uslova iz čl. 18, 19 i 23 ovog zakona.

Prijedlog Komisije i donošenje rješenja

Član 27

(1) Komisija za utvrđivanje reprezentativnosti u roku od 10 dana od dana obrazovanja sačinjava i dostavlja prijedlog za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata.

Za prijedlog iz stava 1 ovog člana potrebno je da glasa većina članova Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti.

(1) U slučaju jednakog broja glasova Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti, odlučujući je glas predsjednika komisije.

(2) Način rada Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti bliže se uređuje poslovníkom o radu.

(3) Direktor donosi rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata i dostavlja ga zainteresovanom sindikatu u roku od sedam dana od dana dostavljanja prijedloga Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti.

Odbijanje zahtjeva

Član 28

(1) Ako Komisija utvrdi da nijesu podnijeti potrebni dokazi u smislu člana 26, stav 2 ovog zakona, zatražiće od podnosioca zahtjeva da u roku od pet dana od dana prijema obavještenja otkloni uočene nedostatke.

(2) Podnosilac zahtjeva dužan je da u roku iz stava 1 ovog člana, na zahtjev Komisije dostavi i pristupnice sindikatu, izjave o istupanju iz sindikata, odnosno sporazume i druge dokaze o pristupanju zainteresovanom sindikatu.

(3) Ako podnosilac zahtjeva ne otkloni nedostatke, odnosno ne dostavi tražene dokaze u roku iz stava 1 ovog člana, direktor na prijedlog Komisije donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(4) Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana podnosilac zahtjeva ima pravo da podnese žalbu Odboru za utvrđivanje i preispitivanje reprezentativnosti (u daljem tekstu: Odbor) u roku od sedam dana od dana dostavljanja rješenja.

Provjera utvrđene reprezentativnosti kod poslodavca

Član 29

(1) Ako zainteresovani sindikat kod poslodavca smatra da reprezentativnost sindikata nije utvrđena u skladu sa ovim zakonom ili mu rješenje nije dostavljeno u roku iz člana 27, stav 6 ovog zakona, ima pravo da podnese žalbu Odboru.

(2) Žalba iz stava 1 ovog člana se podnosi u roku od sedam dana od dana dostavljanja rješenja, odnosno od dana isteka roka za dostavljanje rješenja ili isteka roka za pokretanje postupka za utvrđivanje reprezentativnosti.

(3) Zainteresovani sindikat može Odboru podnijeti žalbu i u slučaju ako direktor nije obrazovao Komisiju i ako poslodavac ne izda potvrdu u roku iz člana 19 stav 2 ovog zakona.

(4) Žalba iz stava 3 ovog člana podnosi se u roku od 15 dana od dana isteka roka iz člana 19 stav 2 ovog zakona, odnosno iz člana 25 stav 5 ovog zakona.

Podnošenje žalbe zainteresovanog sindikata kod poslodavca

Član 30

Uz žalbu iz člana 29 ovog zakona zainteresovani sindikat podnosi dokaze o ispunjenosti opštih i posebnih uslova za utvrđivanje reprezentativnosti iz čl. 18, 19 i 23 ovog zakona i dokaze da se prethodno obratio poslodavcu, odnosno rješenje na koje podnosi žalbu.

Razmatranje žalbe zainteresovanog sindikata kod poslodavca

Član 31

(1) Po žalbi zainteresovanog sindikata kod poslodavca iz člana 29 ovog zakona, u drugom stepenu rješava ministar na prijedlog Odbora.

(2) Odbor je dužan da u roku od 30 dana od dana podnošenja žalbe zainteresovanog sindikata ministru dostavi prijedlog za rješavanje po žalbi.

(3) Ministar može da zahtijeva od Odbora preispitivanje prijedloga za rješavanje po žalbi, u roku od osam dana od dana dostavljanja prijedloga, ako ocijeni da nijesu utvrđene sve činjenice od značaja za rješavanje po žalbi.

(4) Odbor je dužan da se izjasni o zahtjevu iz stava 3 ovog člana i ministru dostavi konačan prijedlog u roku od osam dana od dana dostavljanja zahtjeva za preispitivanje prijedloga Odbora.

(5) Rješenje po žalbi zainteresovanog sindikata kod poslodavca donosi ministar u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga Odbora, odnosno u roku od osam dana od dana otklanjanja nedostataka iz stava 3 ovog člana.

(6) Poslodavac je dužan da po rješenju iz stava 5 ovog člana postupi u roku od 15 dana, odnosno u rješenjem određenom roku, od dana dostavljanja rješenja.

(7) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja rješenja.

(8) Ako poslodavac ne postupi po rješenju iz stava 6 ovog člana, zainteresovani sindikat ima pravo da podnese zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti Odboru.

(9) U slučaju iz stava 8 ovog člana, na postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata shodno se primjenjuju odredbe čl. 36 i 37 ovog zakona.

Utvrđivanje reprezentativnosti sindikata na nivou grane i na nivou Crne Gore

Član 32

Reprezentativnost sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti i na nivou Crne Gore utvrđuje ministar, na prijedlog Odbora, u skladu sa ovim zakonom.

Podnošenje zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata na nivou grane i na nivou Crne Gore

Član 33

(1) Zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe odnosno podgrupe djelatnosti i na nivou Crne Gore podnosi se Odboru.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana sindikat podnosi dokaze o ispunjenosti opštih i posebnih uslova za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata iz čl. 18, 20, 21 i 23 ovog zakona.

Razmatranje zahtjeva

Član 34

(1) U postupku utvrđivanja reprezentativnosti sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe odnosno podgrupe djelatnosti i na nivou Crne Gore, Odbor utvrđuje da li su zahtjev i dokazi podnijeti u skladu sa članom 33 ovog zakona.

(2) Ako Odbor utvrdi da nijesu podnijeti potrebni dokazi u smislu stava 1 ovog člana zatražiće od podnosioca zahtjeva da u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja otkloni uočene nedostatke.

(3) Podnosilac zahtjeva dužan je da u roku iz stava 2 ovog člana, na zahtjev Odbora, dostavi i pristupnice sindikatu, izjave o istupanju iz sindikata, odnosno sporazume i druge dokaze o pristupanju zainteresovanom sindikatu.

Rješenje o odbijanju zahtjeva

Član 35

(1) Ako podnosilac zahtjeva ne otkloni nedostatke, odnosno ne dostavi tražene dokaze u roku iz člana 34, st. 2 i 3 ovog zakona ministar, na prijedlog Odbora, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.

(2) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja rješenja.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana novi zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti ne može se podnijeti prije isteka roka od tri mjeseca od dana dostavljanja rješenja.

Razmatranje prijedloga Odbora

Član 36

(1) Odbor je dužan da prijedlog o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe odnosno podgrupe djelatnosti i na nivou Crne Gore dostavi ministru u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno dostavljanja dokaza u slučaju iz člana 34, stav 2 ovog zakona.

(2) Ministar može da zahtjeva od Odbora preispitivanje prijedloga iz stava 1 ovog člana u roku od osam dana od dana dostavljanja prijedloga, ako ocijeni da nijesu utvrđene sve činjenice za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata.

(3) Odbor je dužan da se izjasni o zahtjevu iz stava 2 ovog člana i ministru dostavi konačan prijedlog, u roku od tri radna dana od dana dostavljanja zahtjeva za preispitivanje prijedloga Odbora.

Donošenje rješenja

Član 37

(1) Rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti i na nivou Crne Gore donosi ministar u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga Odbora, odnosno u roku od osam dana od dana otklanjanja nedostataka u smislu člana 34 ovog zakona.

(2) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja rješenja podnosiocu zahtjeva.

IV. PREISPITIVANJE UTVRĐENE REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA

Preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata kod poslodavca

Član 38

(1) Preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata kod poslodavca može se pokrenuti na zahtjev sindikata kod tog poslodavca, koji je upisan u registar iz člana 10, stav 1 ovog zakona ili na inicijativu poslodavca, ali ne prije isteka roka od godinu dana od prethodno utvrđene reprezentativnosti.

(2) Zahtjev, odnosno inicijativa za preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata kod poslodavca podnosi se Komisiji za preispitivanje reprezentativnosti.

(3) U pogledu sastava i načina rada komisije iz stava 2 ovog člana primjenjuju se odredbe člana 25, st. 2, 3, 4, 5, 6 i 7 i člana 27, st. 2, 3 i 4 ovog zakona.

(4) Zahtjev, odnosno inicijativa sadrži: naziv sindikata i obrazložene razloge zbog kojih se zahtijeva preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata.

(5) Komisija iz stava 2 ovog člana dužna je da u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, odnosno pokretanja inicijative iz stava 2 ovog člana, obavijesti sindikat čija se reprezentativnost preispituje i zatraži da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti u skladu sa ovim zakonom.

(6) Sindikat je dužan da, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja iz stava 4 ovog člana dostavi dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti.

(7) Komisija iz stava 2 ovog člana dužna je da sačini prijedlog u roku od 15 dana od dana dostavljanja dokaza iz stava 5 ovog člana.

(8) Direktor donosi rješenje o preispitivanju utvrđene reprezentativnosti sindikata u roku od sedam dana od dana dostavljanja prijedloga Komisije iz stava 2 ovog člana.

Preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata na nivou grane i na nivou Crne Gore

Član 39

(1) Preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti može se pokrenuti na zahtjev, odnosno inicijativu reprezentativnog sindikata osnovanog na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti koji je upisan u registar iz člana 14, stav 1 ovog zakona, ali ne prije isteka roka od tri godine od prethodno utvrđene reprezentativnosti.

(2) Preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata na nivou Crne Gore može se pokrenuti na zahtjev, odnosno inicijativu reprezentativnog sindikata osnovanog na nivou Crne Gore koji je upisan u registar iz člana 14, stav 1 ovog zakona, ali ne prije isteka roka od četiri godine od prethodno utvrđene reprezentativnosti.

(3) Zahtjev, odnosno inicijativa iz st. 1 i 2 ovog člana podnosi se Odboru, i sadrži: naziv sindikata i razloge zbog kojih se zahtijeva preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata.

(4) Odbor je dužan da, u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, odnosno inicijative iz st. 1 i 2 ovog člana, obavijesti sindikat čija se reprezentativnost preispituje i zatraži da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti, u skladu sa ovim zakonom.

(5) Sindikat čija se reprezentativnost preispituje dužan je da dostavi Odboru dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz stava 4 ovog člana.

(6) Odbor je dužan da prijedlog o preispitivanju reprezentativnosti sindikata dostavi ministru u roku od 30 dana od dana dostavljanja dokaza iz stava 5 ovog člana.

(7) Rješenje o preispitivanju utvrđene reprezentativnosti sindikata donosi ministar u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga iz stava 6 ovog člana.

(8) Protiv rješenja iz stava 7 ovog člana može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja rješenja podnosiocu zahtjeva.

V. USLOVI I POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI UDRUŽENJA POSLODAVACA

Uslovi

Član 40

(1) Uslovi za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca su:

- 1) da je upisano u registar iz člana 10, stav 2 ovog zakona;
- 2) da je članstvo u udruženju dobrovoljno;
- 3) da je osnovni cilj i djelatnost vođenje socijalnog dijaloga i kolektivno pregovaranje;
- 4) da njegovi članovi zapošljavaju najmanje 25% zaposlenih u privredi Crne Gore i da učestvuju u društvenom bruto proizvodu Crne Gore sa najmanje 25%;
- 5) da je nezavisno od uticaja državnih organa i političkih partija; i
- 6) da se finansira iz članarine, projekata i drugih sopstvenih izvora.

(2) Ako je ovlašćeni predstavnik udruženja poslodavaca član organa političkih partija ili se nalazi na izbornoj listi kao kandidat političke partije, uslov nezavisnosti iz stava 1 tačka 3 ovog člana nije ispunjen.

(3) Ispunjenost opštih uslova iz stava 1 ovog člana cijeni se na osnovu sljedećih dokaza:

- 1) potvrde o upisu u registar iz člana 10, stav 2 ovog zakona;
- 2) akta o osnivanju udruženja poslodavaca;
- 3) statuta udruženja poslodavaca;
- 4) pristupnice članova udruženja popunjene u skladu sa statutom udruženja;
- 5) dokaza o broju zaposlenih članova udruženja, izdat od strane organa državne uprave nadležan za poslove utvrđivanja, naplate i kontrole poreza;
- 6) dokaza o ukupnom prihodu po završnom računu za prethodnu godinu izražen u procentu u odnosu na društveni bruto proizvod Crne Gore, koji je potpisan od strane ovlašćenog lica i ovjeren pečatom nadležnog organa, koji obračunava prihod;
- 7) izjave ovlašćenog predstavnika udruženja poslodavaca da nije član organa političkih partija i da se ne nalazi na izbornoj listi kao kandidat političke partije;
- 8) izjave o načinu finansiranja; i
- 9) finansijskih izvještaja iz prethodne tri godine.

Pod dokazom o ispunjenosti posebnog uslova iz stava 3, tačka 4 ovog člana smatra se akt, odnosno pristupnica, koji sadrži: naziv poslodavca, PIB i svojeručni potpis odgovornog lica kod poslodavca o dobrovoljnom prihvatanju članstva kod zainteresovanog sindikata.

Zahtjev

Član 41

(1) Zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca podnosi se Odboru.

(2) Uz zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti podnose se dokazi iz člana 40, stav 3 ovog zakona.

Preispitivanje reprezentativnosti

Član 42

Preispitivanje utvrđene reprezentativnosti udruženja poslodavaca može se pokrenuti na zahtjev, odnosno inicijativu reprezentativnog udruženja poslodavaca koje je upisano u registar iz člana 14, stav 1 ovog zakona, ali ne prije isteka roka od četiri godine od prethodno utvrđene reprezentativnosti.

Shodna primjena

Član 43

Na postupak razmatranja zahtjeva i donošenja rješenja o utvrđivanju reprezentativnosti udruženja, kao i na postupak preispitivanja utvrđene reprezentativnosti udruženja poslodavaca shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje postupak razmatranja zahtjeva i donošenja rješenja o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata na nivou Crne Gore.

V. NADZOR

Član 44

(1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa, koji su donijeti na osnovu ovog zakona, vrši Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši inspekcija rada.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaj za poslodavca

Član 45

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj poslodavac kao pravno lice, ako:

- 1) u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva od strane zainteresovanog Sindikata ne izda potvrdu o ukupnom broj zaposlenih (član 19, stav 2);
- 2) ne obrazuje Komisiju u roku od pet radnih dana od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata (član 25, stav 5);
- 3) ne donese rješenje po prijedlogu Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti u roku od sedam dana od dana dostavljanja prijedloga (član 27, stav 5);
- 4) ne izvrši rješenje iz člana 31 stav 5 ovog zakona u roku od 15 dana, odnosno u rješenjem određenom roku, od dana dostavljanja rješenja (član 31 stav 6).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 1.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se starješina organa državne uprave novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 400 eura.

Prekršaj za sindikat

Član 46

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 250 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj sindikat kao pravno lice, ako:

1) ne dostavi dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti u roku od osam dana od dana prijema obavještenja iz člana 38 stav 4 ovog zakona (član 38 stav 5);

2) ne dostavi Odboru dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz člana 39 stav 4 ovog zakona (član 39 stav 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u sindikatu novčanom kaznom u iznosu od 50 eura do 100 eura.

Prekršaj za udruženje poslodavaca

Član 47

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 250 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj udruženje poslodavaca kao pravno lice, ako ne dostavi Odboru dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz člana 39 stav 4 ovog zakona (član 39 stav 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u udruženju poslodavaca novčanom kaznom u iznosu od 50 eura do 100 eura.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje propisa

Član 48

(1) Propisi iz čl. 10 i 14 ovog zakona donijeće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su donijeti na osnovu Zakona o reprezentativnosti sindikata ("Službeni list Crne Gore", br. 12/18 i 84/24), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rok za obrazovanje Odbora

Član 49

(1) Odbor iz člana 6 ovog zakona obrazovaće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Danom početka rada Odbora iz stava 1 ovog člana prestaje sa radom Odbor imenovan u skladu sa Zakonom o reprezentativnosti sindikata ("Službeni list Crne Gore", br. 12/18 i 84/24).

Započeti postupci

Član 50

Postupci za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stečena reprezentativnost

Član 51

(1) Postupak za preispitivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca koja je utvrđena prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se pokrenuti prije isteka roka od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Postupak za preispitivanje reprezentativnosti sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti koja je utvrđena prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se pokrenuti prije isteka roka od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Postupak za preispitivanje reprezentativnosti sindikata na nivou Crne Gore koja je utvrđena prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se pokrenuti prije isteka roka od četiri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(4) Postupak za preispitivanje utvrđene reprezentativnosti udruženja poslodavaca koja je utvrđena prije stupanja na snagu ovog zakona, ne može se pokrenuti prije isteka roka od četiri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izbor predstavnika

Član 52

Predstavnici reprezentativnih sindikata i reprezentativnih udruženja poslodavaca u organima upravljanja iz člana 12 stav 1 tač. 4 i 5 ovog zakona koji su izabrani prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom do isteka mandata na koji su birani.

Prestanak važenja

Član 53

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o reprezentativnosti sindikata ("Službeni list Crne Gore", br. 12/18 i 84/24) i odredba člana 198 Zakona o radu ("Službeni list Crne Gore", br. 74/19, 08/21, 59/21, 68/21, 145/21, 77/24, 84/24 i 86/24).

Stupanje na snagu

Član 54

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O b r a z l o ž e n j e

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je odredba člana 16 stav 5 u vezi sa članom 53 st. 1 i 2 Ustava Crne Gore, kojim se uređuje sloboda sindikalnog i drugog udruživanja i djelovanja, bez odobrenja uz upis kod nadležnog organa.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U Crnoj Gori ne postoji jedinstven poseban zakon kojim se uređuju pitanja koja se odnose na uslove i postupak utvrđivanja reprezentativnosti, kao i prava reprezentativnih organizacija sokinata i udruženja poslodavaca. Reprezentativnost sindikata regulisana je posebnim zakonom još od 2010. godine, kada je u reformi radnog zakonodavstva, donijet Zakon o reprezentativnosti sindikata koji je bio u primjeni do februara 2018. godine, kada je stupio na snagu važeći zakon. Sa druge strane, reprezentativnost udruženja poslodavaca uređena je djelimično u članu 192 Zakona o radu ("Službeni list Crne Gore", br. 74/19, 08/21, 59/21, 68/21, 145/21, 77/24, 84/24 i 86/24), dok su bliži kriterijumi za utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca predviđeni Pravilnikom

o načinu i postupku evidencije udruženja poslodavaca i bližim kriterijumima za utvrđivanje reprezentativnosti ovlašćenih udruženja poslodavaca ("Sl. list CG", br. 34/2005).

Osnovni razlog za predlaganje ovog zakona jeste da se na jedinstven način uredi pitanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca. Polazeći od toga, predviđena su prava koja imaju reprezentativni sindikati i udruženja poslodavaca, a to su: kolektivno pregovaranje i zaključivanje kolektivnog ugovora na odgovarajućem nivou; učešće u radu Socijalnog savjeta i drugih tripartitnih i multipartitnih tijela na odgovarajućem nivou, kao i druga prava, koja su predviđena posebnim zakonom ili kolektivnim ugovorom. Osim toga, na jedinstven način je uređen postupak utvrđivanja, kao i postupak preispitivanja reprezentativnosti na nivoima na kojima se organizuju ova udruženja. Imajući u vidu specifičnosti ovih organizacija, predviđeno je da se sindikati organizuju na tri nivoa (na nivou poslodavca, na nivou grane i na nacionalnom nivou), dok je zbog specifičnosti crnogorske privrede, koji uglavnom čine mikro i mala preduzeća zadržano postojeće rješenje iz Zakona o radu, pa je predviđeno da se reprezentativnost udruženja poslodavaca utvrđuje samo na nivou države. Ovo iz razloga što bi implementacijom drugačijeg rješenja (koje bi podrazumijevalo utvrđivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca i na nivou grane djelatnosti) u praksi za posljedicu imalo blokiranje kolektivnog pregovaranja na nivou grane - s obzirom na to da u Crnoj Gori nije registraovano nijedno udruženje poslodavaca na tom nivou i da nije izvjesno da će se u skorije vrijeme stvoriti uslovi za to. Dakle, imajući u vidu različite nivoe organizovanja, predviđeno je da postupak utvrđivanja i preispitivanja reprezentativnosti, kako sindikata na nivou grane i na nivou države, tako i udruženja poslodavaca sprovodi jedinstveno tijelo - Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti, koji će biti sastavljen na tripartitnoj osnovi: od predstavnika Vlade, reprezentativnih sindikata i udruženja poslodavaca na nivou Crne Gore. Osim toga, ovim zakonom se reguliše i mandat članova Odbora, kao i uslovi koje treba da ispunjavaju članovi Odbora i način rada Odbora. Sa druge strane, predviđeno je da postupak utvrđivanja i preispitivanja reprezentativnosti sindikata na nivou poslodavaca vodi posebna komisija koju formira poslodavac od predstavnika poslodavca, reprezentativnog sindikata ako postoji kod tog poslodavca i zainteresovanog sindikata, što je i važeće rješenje.

Takođe, u mjeri u kojoj specifičnosti organizovanja sindikata i poslodavaca to dozvoljavaju uređeni su opšti i posebni uslovi za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca, kao i dokazi koji se prilažu u tom postupku, rokovi za donošenje rješenja, kao i postupak za preispitivanje reprezentativnosti sindikata. Kada su u pitanju opšti i posebni uslovi za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata zadržana su važeća rješenja iz Zakona o reprezentativnosti sindikata, dok su u pogledu uslova koji se odnose na reprezentativna udruženja poslodavaca pored uslova koji su sadržani u članu 198 Zakona o radu (da njegovi članovi zapošljavaju najmanje 25% zaposlenih u privredi Crne Gore i da učestvuju u društvenom bruto proizvodu Crne Gore sa najmanje 25%), predviđeni su i drugi uslovi koji su uporedivi sa onima koji su predviđeni za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata, i to: da je udruženje poslodavaca upisano u registar; da je članstvo u udruženju dobrovoljno; da je osnovni cilj i djelatnost vođenje socijalnog dijaloga i kolektivno pregovaranje; da je nezavisno od uticaja državnih organa i političkih partija; i da se finansira iz članarine, projekata i drugih sopstvenih izvora.

Predloženim rješenjima se nastojalo da se prevaziđu neki problemi u praksi koji su onemogućavali sprovođenje postupka utvrđivanja reprezentativnosti. Tako je predviđeno da komisiju za utvrđivanje reprezentativnosti formira poslodavac na prijedlog reprezentativnog, odnosno zainteresovanog sindikata, ali ukoliko oni ne dostave prijedlog svojih članova u zakonom predviđenom roku (što se dešavalo u praksi od strane sindikata koji su željeli da odugovlače ili onemoguće sprovođenje postupka kod poslodavca), poslodavac će imenovati komisiju za utvrđivanje reprezentativnosti bez njihovih predstavnika. Takođe, rezultati implementacije važećeg Zakona o reprezentativnosti ukazuju da neki poslodavci nijesu poštovali obavezu da donesu rješenje o reprezentativnosti sindikata, odnosno da nijesu postupali po rješenju Odbora za utvrđivanje reprezentativnosti koje je bilo donijeto u postupku po žalbi. Iz tog razloga je predviđeno da će u ovim slučajevima Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti donositi meritornu odluku, na osnovu dostavljene dokumentacije zainteresovanog sindikata.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE

U pripremi ovog zakona imala su se u vidu sljedeća međunarodna akta i dokumenta:

- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Crne Gore, Glava VI, Usklađivanje zakonodavstva, sprovođenje zakona i pravila o konkurenciji, član 79-Radni uslovi i jednake mogućnosti, Glava VIII, Politike saradnje, član 101-Saradnja u oblasti socijalne politike st. 2 i 3 ;
- Ugovor iz Lisabona, Dio treći, Politike i unutrašnje akcije Unije, Glava X, Socijalna politika, član 151, član 152, član 153 stav 1 tačka (e) i (f), član 154, član 155, član 156 stav 1 tačka 2 i 7;
- Evropska socijalna povelja (izmijenjena);
- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima;
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima;
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima;
- Konvencija br. 87 o sindikalnim slobodama i zaštiti sindikalnih prava;
- Konvencija br. 98 o pravima na organizovanje i kolektivno pregovaranje iz 1949. godine;
- Konvencija br. 135 o zaštiti i olakšicama koje se pružaju predstavnicima radnika u preduzeću;
- Konvencija br. 144 o tripartitnim konsultacijama (međunarodni radni standardi iz 1976. godine);
- Preporuka br. 143 o radničkim predstavnicima.
- Preporuka br.152 o tripartitnim konsultacijama (aktivnosti MOR-a iz 1976. godine)
- Preporuka br. 113 o pregovaranju (na nivou privrede i na nacionalnom nivou iz 1960. godine)

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Odredbom člana 1 Prijedloga Zakona o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca (Prijedloga zakona) propisuje šta je predmet zakona, odnosno da se ovim zakonom utvrđuje reprezentativnost i preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikalnih organizacija i udruženja poslodavaca.

Odredbom člana 2 Prijedloga zakona konkretizovana je odredba člana 53 Ustava Crne Gore, koji jemči slobodu političkog, sindikalnog i drugog udruživanja i djelovanja, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa. Takođe, precizira se Ustavno načelo dobrovoljnog članstva u udruženju, dok se u stavu 3 precizira da zaposlenom koji odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima na radu i u vezi sa radom miruju prava u sindikatu tokom trajanja mandata (direktor, izvršni direktor i sl.).

Odredbom člana 3 predviđa se zabrana diskriminacije u pogledu prava na organizovanje, što bi u praksi podrazumijevalo da zaposleni kao član sindikata ne može biti doveden u nepovoljniji položaj u pogledu članstva ili ostvarivanja prava kao član sindikata zbog nekog od osnova diskriminacije. Iste zabrane se odnose i na članstvo u udruženju poslodavaca.

Prijedlogom zakona predviđeno je da podaci na osnovu kojih se utvrđuje reprezentativnost sindikata podliježu zaštiti u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti, što u važećem tekstu zakona nije bilo propisano. (član 5)

Odredbom člana 6 Prijedloga zakona data sadržana su značenja izraza koji su važni za pravilno tumačenje i primjenu zakona. Tako se pod pojmom "zaposleni" podrazumijeva fizičko lice koje ima zasnovan radni odnos kod poslodavca, što podrazumijeva da to lice ima potpisan ugovor o radu i da je stupilo na rad kod poslodavca, odnosno da se uključilo u organizovani proces rada. Propisano je ko se smatra sindikatom u smislu ovog zakona, i to je: sindikat organizovan kod poslodavca, sindikat organizovan u grani djelatnosti, grupi, odnosno podgrupi djelatnosti i sindikat organizovan na nivou Crne Gore. Dalje, precizira se pojam poslodavca. Iz predložene definicije proizlazi da poslodavac

može biti pravno ili fizičko lice, zatim da može biti osnovan na teritoriji Crne Gore, bilo da su njegovi osnivači domaća ili strana (pravna ili fizička) lica. Osim toga, termin „poslodavac“ koristi ne samo kod ugovora o radu, već u slučaju da je zaposleni angažovan preko agencija za ustupanje, kao i u slučaju da ugovor o radu zaposlenog nije osnov za zasnivanje radnog odnosa, već da se radi o zaposlenima u državnom organu, organu državne uprave, jedinici lokalne samouprave, t.j. u slučaju da se radi o državnim službenicima i namještenicima. Imajući u vidu specifičnosti crnogorske privrede, koju pretežno čine mikro i mala preduzeća, udruženje poslodavaca se definiše kao udruženje koje je osnovano na nivou Crne Gore. Takođe, definiše se i zainteresovani sindikat, odnosno zainteresovano udruženje poslodavaca - a to su ona udruženja koja su podnijela zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti.

Odredbama čl. 6, 7 i 8 u Prijedloga zakona predviđene su nadležnosti i sastav Odbora za utvrđivanje reprezentativnosti. Uređuje se koje uslove članovi Odbora treba da ispunjavaju, ko ih imenuje, kao i da u slučaju kada postoji više reprezentativnih organizacija sindikata ili poslodavaca da se broj predstavnika određuje primjenom sistema rotacije na osnovu zaključenog sporazuma. U članu 7 predviđeno je da mandat članova Odbora traje četiri godine i da isti mogu biti ponovo imenovani, kao i da im mandat može prestati prije isteka roka na koji su imenovani. Osim toga, u članu 8 uređuje se način rada Odbora, kao i da članovima Odbora i sekretaru Odbora priprada naknada za rad u skladu sa aktom ministra nadležnog za poslove rada i da za potrebe Odbora administrativno stručne poslove obavlja Ministarstvo.

Odredbom člana 9 u Prijedloga zakona se na bliži način utvrđuje dokazivanje ispunjenosti posebnog uslova za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata u smislu da se dokazi o ispunjenosti uslova iz ovog zakona utvrđuju prema podacima raspoloživim na dan podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti.

Odredbom člana 10 Prijedloga zakona propisano je na koji način sindikat, odnosno udruženje poslodavaca stiče svojstvo pravnog lica, tj. danom upisa u Registar sindikalnih organizacija, odnosno u Registar udruženja poslodavaca koji vodi organ državne uprave nadležan za poslove rada, kao i da postupak i način upisa sindikata u Registar, promjenu upisa, sadržinu, način vođenja i brisanje iz Registra, propisuje Ministarstvo. Takođe, precizira se da sindikat treba da ima najmanje tri člana da bi bio upisan u registar. Način vođenja, upis i brisanje iz Registra propisuje Ministarstvo.

Ukupan broj zaposlenih u grani djelatnosti, grupi, odnosno podgrupi djelatnosti, kao i na nivou Crne Gore, utvrđuje se na osnovu podataka organa uprave nadležnog za poslove statistiku za godinu koja prethodi godini u kojoj se utvrđuje reprezentativnost sindikata. (član 11)

(5) Prijedlogom zakona propisano je da sindikat, odnosno udruženje poslodavaca kome je utvrđena reprezentativnost ima pravo na: kolektivno pregovaranje i zaključivanje kolektivnog ugovora na odgovarajućem nivou; učešće u radu Socijalnog savjeta i drugih tripartitnih i multipartitnih tijela na odgovarajućem nivou; učešće u radu organa upravljanja Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fonda rada, Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, Savjetu za privatizaciju, kao i učešće u radu Savjeta Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom; i druga prava koja su propisana posebnim zakonima i kolektivnim ugovorima (član 12). Nadalje, predviđeno je pravo reprezentativnog sindikata, odnosno udruženje poslodavaca na obezbjeđivanje adekvatnog prostora za rad ako nema pravo svojine na nepokretnim stvarima, uz dostavljanje odgovarajuće dokumentacije pribavljene od strane organa uprave nadležnog za vođenje katastra nepokretnosti. Osim toga, u članu 13 je precizirano da ako postoji više reprezentativnih udruženja poslodavaca, odnosno sindikata na odgovarajućem nivou, svi oni ostvaruju prava koja su uređena ovim zakonom.

Odredbama člana 14 i 15 Prijedloga zakona predviđeno je da Ministarstvo vodi Registar reprezentativnih sindikata, odnosno udruženja poslodavaca, kao i obaveza ovih udruženja da Ministarstvu dostavljaju podatke o reprezentativnosti i svakoj promjeni u vezi sa tim radi vođenja

Registra. Način vođenja, upis i brisanje iz Registra propisuje Ministarstvo. Takođe, predviđeno je član kojim se propisuje da se sindikat, odnosno udruženje poslodavaca briše iz Registra ukoliko se u postupku preispitivanja reprezentativnosti utvrdi da to udruženje više nije reprezentativno. Uz zahtjev za brisanje iz Registra se prilaže rješenje kojim je utvrđeno da sindikat nije više reprezentativan. (član 15)

Odredbom člana 16 u Prijedloga zakona predviđeno je da u slučaju spora o reprezentativnosti sindikata, odnosno udruženja poslodavaca, odlučuje nadležni sud u hitnom postupku, u skladu sa zakonom.

Reprezentativnost sindikata utvrđuje se na osnovu opštih i posebnih uslova propisanih ovim zakonom. (član 17)

Prijedlogom zakona se na precizniji način propisuje da ako sindikalni predstavnik aktivno učestvuje u radu državnih organa kao nosilac javnih ovlašćenja, ako se nalazi na radnim mjestima kod poslodavaca na kojima ima ovlašćenja upravljanja, odnosno ako je član političkih partija ili se nalazi na izornoj listi kao kandidat političke partije, uslov nezavisnosti nije ispunjen. Takođe precizirani su dokazi, na osnovu kojih se cijeni ispunjenost opštih uslova za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata. (član 18)

Poseban uslov za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca je da sindikat čini najmanje 20% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih kod poslodavca. Ukupan broj zaposlenih kod poslodavca utvrđuje se na osnovu potvrde, koju je na zahtjev zainteresovanog sindikata dužan da izda poslodavac u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva. (član 19)

Odredbom člana 20 Prijedloga zakona predviđeno je da je sindikat na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti reprezentativan ako, pored opštih uslova propisanih ovim zakonom, ima najmanje 15% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih u grani djelatnosti, grupi, odnosno podgrupi djelatnosti.

Sindikat na nivou Crne Gore je reprezentativan, ako je pored opštih uslova u taj sindikat udruženo najmanje pet reprezentativnih sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti i ako taj sindikat čini najmanje 10% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih u Crnoj Gori. (član 21)

U članu 22 definisan je status sindikata u slučaju strukturne promjene pravnog lica, na način što je predviđeno da u slučaju promjene oblika obavljanja privrednih djelatnosti, odnosno promjene većinskog vlasništva nad kapitalom sindikalne organizacije, zadržavaju status pod istim uslovima koji su postojali na dan promjene oblika obavljanja privrednih djelatnosti, odnosno promjene većinskog vlasništva nad kapitalom sindikalne organizacije, ukoliko su ispunjeni uslovi za osnivanje sindikalne organizacije, u skladu sa ovim zakonom.

Odredbom člana 23 Prijedloga zakona definisano je šta treba da sadrži pristupnica sindikatu, kao jedan od dokaza u postupku utvrđivanja reprezentativnosti.

Odredbom člana 24 Prijedloga zakona dozvoljava se mogućnost udruživanja sindikata u cilju sticanja reprezentativnosti, na način da mogu zaključiti sporazum o udruživanju sa drugim sindikatima, s tim što se u odnosu na vežeća rješenja precizira postupak upisa u Registar koji vodi Ministarstvo i status sindikata nakon udruživanja.

Odredbom člana 25 Prijedloga zakona propisuje se da reprezentativnost sindikata kod poslodavca utvrđuje direktor na prijedlog Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata, koju čine po dva predstavnika poslodavaca, reprezentativnog sindikata ako postoji kod tog poslodavca i zainteresovanog sindikata, kao i da umjesto predstavnika reprezentativnog sindikata, odnosno zainteresovanog sindikata kod poslodavca, na zahtjev tih sindikata mogu biti predstavnici sindikata na granskom nivou, odnosno na nivou Crne Gore u koji je ta sindikalna organizacija udružena. Dodatno, predviđeno je da ukoliko poslodavac ne može odrediti navedene predstavnike da to mogu biti, u ime poslodavca, predstavnici reprezentativnog udruženja poslodavca u koje je učlanjen taj poslodavac. Takođe, navedeni član unaprijeđen je tako što je predviđena obaveza sindikata da svoje predstavnike u Komisiji odrede u roku od tri radna dana od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata. U suprotnom, poslodavac će formirati komisiju bez njihovih predstavnika.

Odredbom člana 26 Prijedloga zakona propisano je da se zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata kod poslodavca podnosi poslodavcu, uz dokaze o ispunjenosti opštih i posebnih uslova u skladu sa zakonom.

U roku od deset dana od dana obrazovanja Komisija sačinjava prijedlog većinom glasova svojih članova, a u slučaju jednakog broja glasova odlučujući je glas predsjednika komisije. Nakon toga, direktor rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti Sindikata donosi i dostavlja ga zainteresovanom sindikatu u roku od sedam dana od dana dostavljanja predloga Komisije. (član 27)

Odredbom člana 28 Prijedloga zakona uređeno je postupanje Komisije u slučaju da je zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti neuređan, kao i slučajevi u kojima će zahtjev biti odbijen.

Odredbom člana 29 Prijedloga zakona uređena je mogućnost preispitivanja reprezentativnosti, kao i postupanje Odbora za utvrđivanje i preispitivanje reprezentativnosti po žalbi zainteresovanog sindikata. U tom smislu, precizirani su razlozi i rokovi za podnošenje žalbe kao i za postupanje po istoj, kao i dokazi koji se dostavljaju u ovom postupku. (član 30)

Odredbom člana 31 na precizniji način je propisano razmatranje žalbe zainteresovanog sindikata kod poslodavca, u smislu da rješenje po žalbi zainteresovanog sindikata kod poslodavca donosi ministar u roku od 30 dana od dana podnošenja prijedloga Odbora, odnosno u roku od osam dana od dana otklanjanja nedostataka bitnih za provjeru utvrđene reprezentativnosti sindikata, kao i da je poslodavac dužan da po rješenju iz stava 5 ovog člana postupi u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, ukoliko rješenjem nije određen drugi rok i da se protiv navedenog rješenja može pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja rješenja. Novinu predstavlja rješenje po kojem će Odbor odlučivati o reprezentativnosti sindikata u meritumu, na zahtjev zainteresovanog sindikata, a u slučaju da poslodavac ne postupi po rješenju Odbora koje je donijeto u postupku po žalbi.

Odredbom člana 32 Prijedloga zakona propisano je da se reprezentativnost sindikata na nivou grane djelatnosti, grupe, odnosno podgrupe djelatnosti i na nivou Crne Gore utvrđuje ministar, na prijedlog Odbora, u skladu sa ovim zakonom.

Odredbama čl. 33 do 37 Prijedloga Zakona propisan je način na koji se vrši utvrđivanje reprezentativnosti sindikata, odnosno da se zahtjev podnosi Odboru, kao i da se uz navedeni zahtjev podnose dokazi o ispunjenosti opštih i posebnih uslova za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata u skladu sa zakonom. Nadalje Odbor utvrđuje da li su zahtjev i dokazi podnijeti u skladu sa zakonom, u slučaju da su isti nepotpuni Odbor zahtijeva od podnosioca zahtjeva da otkloni uočene nedostatke u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja, po kojem je podnosilac dužan da postupi. Ukoliko podnosilac zahtjeva ne postupi po navedenom ministar na prijedlog Odbora donosi rješenje o odbijanju zahtjeva, protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja rješenja.

Odbor je dužan da prijedlog o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata dostavi ministru u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ministar može da zahtijeva od Odbora tražiti preispitivanje prijedloga o utvrđivanju reprezentativnosti, u roku od osam dana od dana dostavljanja prijedloga, ako ocijeni da nijesu utvrđene sve činjenice za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata. Odbor je dužan da se izjasni o navedenom zahtjevu i ministru dostavi konačan prijedlog, u roku od tri radna dana od dana dostavljanja zahtjeva za preispitivanje predloga Odbora. (član 36)

Rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata donosi ministar u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga Odbora, odnosno u roku od osam dana od dana otklanjanja nedostataka u smislu ovog zakona. Protiv rješenja može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja rješenja podnosiocu zahtjeva. (član 37)

Odredbom člana 38 Prijedloga zakona propisano je da se preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata na nivou poslodavca može pokrenuti na zahtjev sindikata kod tog poslodavca, koji je upisan u Registar ili na inicijativu poslodavca, ali ne prije isteka roka od godinu dana od prethodno utvrđene reprezentativnosti. Zahtjev, odnosno inicijativa za preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata na nivou poslodavca podnosi se Komisiji. Zahtjev, odnosno

inicijativa sadrži: naziv sindikata i razloge zbog kojih se zahtijeva preispitivanje utvrđene reprezentativnosti sindikata.

Komisija je dužna da, u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, odnosno pokretanja inicijative, obavijesti sindikat čija se reprezentativnost preispituje i zatraži da dostavi dokaze o ispunjavanju uslova reprezentativnosti u skladu sa ovim zakonom. Sindikat je dužan da, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja iz stava 4 ovog člana dostavi dokaze o ispunjavanju uslova reprezentativnosti. Komisija je dužna da sačini prijedlog u roku od sedam dana od dana dostavljanja dokaza iz stava 5 ovog člana.

Predviđeno je da direktor donosi rješenje o preispitivanju utvrđene reprezentativnosti sindikata u roku od sedam dana od dana dostavljanja prijedloga Komisije.

U članu 40 Prijedloga zakona predviđeni su uslovi za reprezentativnost udruženja poslodavaca. Pored uslova koji su sadržani u članu 198 Zakona o radu (da njegovi članovi zapošljavaju najmanje 25% zaposlenih u privredi Crne Gore i da učestvuju u društvenom bruto proizvodu Crne Gore sa najmanje 25%), predviđeni su i drugi uslovi koji su uporedivi sa onima koji su predviđeni za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata: da je udruženje poslodavaca upisano u registar; da je članstvo u udruženju dobrovoljno; da je osnovni cilj i djelatnost vođenje socijalnog dijaloga i kolektivno pregovaranje; da je nezavisno od uticaja državnih organa i političkih partija; i da se finansira iz članarine, projekata i drugih sopstvenih izvora. Takođe, precizirano je koje dokaze je udruženje poslodavaca dužno da dostavi uz zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti. (član 41)

U članu 42 Prijedloga zakona precizirano je da zahtjev za preispitivanje reprezentativnosti udruženja poslodavaca može podnijeti reprezentativno udruženje poslodavaca i definisan je rok od četiri godine od prethodno utvrđene reprezentativnosti.

Kako bi se u što većoj mjeri obezbijedila primjena jednoobraznost u postupku utvrđivanja reprezentativnosti, predviđeno je da će se u postupku pred Odborom za utvrđivanje i preispitivanje reprezentativnosti shodno primjenjivati odredbe koje se odnose na utvrđivanje reprezentativnosti sindikata na nivou grane, odnosno na nivou države. (član 43)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa koji su donijeti na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo. Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Inspekcije rada. (član 44)

U kaznenim odredbama predviđene su kazne za poslodavca (u iznosu od 500 eura do 2.000 eura), za odgovorno lice kod poslodavca (u iznosu od 200 eura do 1.000 eura), odnosno starješinu organa državne uprave (u iznosu od 500 eura do 2.000 eura), kao i za preduzetnika (u iznosu od 150 eura do 400 eura), u sljedećim slučajevima: ako u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva od strane zainteresovanog Sindikata ne izda potvrdu o ukupnom broj zaposlenih (član 19, stav 2); ako ne obrazuje Komisiju u roku od pet radnih dana od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata (član 25, stav 5); ako ne donese rješenje po prijedlogu Komisije za utvrđivanje reprezentativnosti u roku od sedam dana od dana dostavljanja prijedloga (član 27, stav 5); ako ne izvrši rješenje iz člana 31 stav 5 ovog zakona u roku od 15 dana, odnosno u rješenjem određenom roku, od dana dostavljanja rješenja- (član 31 stav 6)

Takođe, predviđene su i prekršajne mjere za sindikat, tako da će se novčanom kaznom od 250 do 1.000 eura kazniti za prekršaj sindikat, kao pravno lice, ako ne dostavi dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti u roku od osam dana od dana prijema obavještenja iz člana 38 stav 4 ovog zakona (član 38 stav 5); kao i u slučaju da ne dostavi Odboru dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz člana 39 stav 4 ovog zakona (član 39 stav 5). U navedenim slučajevima predviđena je i kazna za odgovorno lice u sindikatu, u iznosu od 50 eura do 100 eura. Iste kazne predviđene su za udruženje poslodavaca, odnosno za odgovorno lice u udruženju poslodavaca ako ne dostavi Odboru dokaze o ispunjenosti uslova reprezentativnosti, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz člana 39 stav 4 ovog zakona.

U prelaznim i završnim odredbama je predviđeno da će se Propisi donijeti na osnovu ovog zakona uskladiti se sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do donošenja navedenih propisa primjenjivaće se propisi koji su donijeti na osnovu Zakona o

reprezentativnosti sindikata ("Službeni list Crne Gore", br. 12/18 i 84/24), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom. (Član 48)

Odbor za utvrđivanje i preispitivanje reprezentativnosti obrazovaće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 49), a postupci za utvrđivanje reprezentativnosti započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, okončaću se po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona. (član 50)

U članu 51 definisano je u kom roku se može pokrenuti postupak za preispitivanje reprezentativnosti sindikata, odnosno udruženja poslodavaca koja je utvrđena prije stupanja na snagu ovog zakona.

Predstavnici reprezentativnih sindikata i reprezentativnih udruženja poslodavaca u organima upravljanja koji su izabrani prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom do isteka mandata na koji su birani. (član 52)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o reprezentativnosti sindikata ("Službeni list Crne Gore", br. 12/18 i 84/24) i odredba člana 198 Zakona o radu ("Službeni list Crne Gore", br. 74/19, 08/21, 59/21, 68/21, 145/21, 77/24, 84/24 i 86/24) (član 53).

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". (Član 54)

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona u Budžetu Crne Gore, nije potrebno obezbjeđivati posebna sredstva.